

**МУОСИРГАРДОНИИ
ХИЗМАТРАСОНИҲОИ
ДАВЛАТӢ БА
СОҶИБКОРОНУ
САРМОЯГУЗОРОН –
ҚАДАМИ УСТУВОР
БАРОИ ҶАЛБИ
САРМОЯ ВА РУШДИ
ИҚТИСОДИ МИЛЛӢ.
Андешаҳои Роҳбари
Котиботи Шӯрои
машваратии назди
Президент доир ба
мавзӯ**

Август 8, 2021 12:03

ДУШАНБЕ, 08.08.2021 /АМИТ «Ховар»/. Дар замони муосир рушди технологияҳои рақамӣ шартӣ асосии рақобатнокии иқтисодӣ маҳсуб меёбад. Аз ин рӯ, таъмини рақамикунонии соҳаҳои калидии иқтисодиёти миллӣ, аз ҷумла бахши хизматрасонии давлатӣ ба рушди амиқи маҷмӯи соҳаҳо ва бахшҳои иқтисодию иҷтимоии мамлакат таъсири муассир мегузорад.

Роҳбари Котиботи Шӯрои машварати назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон оид ба беҳтар кардани фазои сармоягузорӣ Нуъмон АБДУҒАФФОРЗОДА доир ба расмиёти электронии баррасӣ ва пешниҳоди иҷозатномаҳо, ҳуҷҷатҳои иҷозатдӣ иҳӣ ва сертификатҳои барои фаъолияти соҳибкорӣ ҷоригардида дар суҳбат бо АМИТ «Ховар» чунин ибрази андеша намуд:

— Дар Паёми имсолаи Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ

— Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон дастур дода шуд, ки ҷиҳати ҷалби сармояи мустақим, боз ҳам беҳтар гардонидани фазои сармоягузорӣ ва рушди соҳибкорӣ, баҳусус ҷиҳати ҷорӣ кардани расмиёти электронии баррасӣ ва пешниҳоди иҷозатномаҳо, ҳуҷҷатҳои иҷозатдиҳӣ ва сертификатҳо барои фаъолияти соҳибкорӣ ва дар ин раванд бартараф намудани омилҳои субъективӣ мақомоти марбута фаъолияти худро густариш диҳанд. Минбаъд барасмиятдарории фаъолияти сармоягузорию тавассути пурра ҷорӣ намудани низоми электрониву рақамӣ амалӣ созанд ва фаъолияти марказҳои хизматрасониро ба соҳибкорону сармоягузoron дар шаҳру ноҳияҳои кишвар ба роҳ монанд.

Бо мақсади иҷрои дастуру ҳидоятҳои Пешвои муаззами миллат имрӯзҳо якҷанд ислоҳот оид ба беҳтар намудани фазои сармоягузорӣ, шароити пешбурди соҳибкорӣ ва ба меъёрҳои байналмилалӣ мутобик намудани он тавассути рақамикунонии маҳзани маълумоти вазорату идораҳои давлатӣ, муосиргардонии хизматрасониҳо ба соҳибкорону сармоягузoron ва роҳандозии расмиёт дар речаи мустақим, сарфаи вақт ва коҳиш додани хароҷоти пешбурди соҳибкорӣ амалӣ шуда истодаанд.

Дар раванди ҳуҷҷатгузориҳои давлатӣ, технологияҳои молиявӣю бонкӣ, андозу гумрук, инфрасохтори нақлиёти шаҳрӣ, тиҷорат, сохтмон ва дигар соҳаҳо ҷиҳати истифодаи васеи технологияҳои иттилоотӣ тадбирҳои васеъ амалӣ гардида, корбарии электронӣ ба роҳ монда шудааст.

Ҷорӣ намудани низоми “Равзанаи ягона” ҷиҳати барасмиятдарории амалиёти содиротиву воридотӣ ва транзитӣ, инчунин механизми равзанаҳои ягона барои дастрас намудани иҷозати корҳои сохтмонӣ, пешниҳоди шартҳои техникӣ оид ба пайваستшавӣ ба шабакаҳои барқӣ, бақайдгирии амволи ғайриманқул ва дигар механизмҳои муосир бо истифодаи технологияҳои иттилоотӣ кори соҳибкоронро осон намуда, ба рушди муназзами фаъолияти соҳибкорӣ мусоидат намуда истодааст.

Илова ба ин, татбиқи якҷанд лоиҳаҳо бо истифодаи механизми шарикӣю давлат ва бахши хусусӣ, аз ҷумла “Низоми пардохти электронии роҳиро ва назорати он дар нақлиёти мусофирбарии автомобилии истифодаи умуми шаҳри Душанбе” тибқи Созишномаи шарикӣю давлат ва бахши хусусӣ мавриди амал қарор дорад.

Анҷом додани бақайдгирии давлатии фаъолияти соҳибкорӣ дар речаи мустақим (онлайн). Бо мақсади рушди фаъолияти соҳибкорӣ ва фароҳам овардани шароит барои афзоиши шумораи шахсони ҳуқуқӣ, тибқи тағйиру иловаҳо ба қонунҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон “Дар бораи бақайдгирии давлатии

шахсони ҳуқуқӣ ва соҳибкорони инфиродӣ” ва “Дар бораи боҷи давлатӣ” бақайдгирии давлатии фаъолияти соҳибкорӣ ройгон ба роҳ монда шуд.

Дар сомонаи мақомоти андоз www.andoz.tj анҷом додани бақайдгирии давлатӣ дар речаи мустақим (онлайн) имконпазир мебошад. Шакли мазкури хизматрасонӣ имкон медиҳад, ки муроҷиаткунандагон бе ташриф овардан ба мақомоти андоз ариза ва ҳуҷҷатҳояшонро барои бақайдгирии давлатӣ тариқи электронӣ пешниҳод намоянд.

Ин тадбир омилҳои инсониро дар раванди расмиёти бақайдгирии субъектҳои соҳибкорӣ пурра аз байн бурда, дар муҳлати кӯтоҳ ва бе ташриф овардан ба мақомоти андоз ба қайд гирифтани ва соҳиб гардидани ба ҳуҷҷатҳои тасдиқкунандаи бақайдгирӣ, инчунин РМА (рақами мушаххаси андозсупоранда), рамзи оморӣ ва РСМ (рақами мушаххаси суғуртавӣ) таъмин мегардад.

Дигар хизматрасониҳои электрони андозӣ. Бо мақсади сарфа намудани вақт барои пардохти андозҳо ва боҷи давлатӣ дар сомонаи www.andoz.tj шаклҳои нави хизматрасониҳо ҷорӣ карда шудаанд, ки бо истифода аз он шахрвандон ва андозсупорандагон имконият пайдо намуданд, ки бе рафтани ба нуқтаҳои хизматрасонии бонкӣ маблағи андоз аз молу мулкӣ ғайриманқул ва боҷи давлатиро бо истифодаи кортҳои бонкӣ пардохт намоянд. Сомона пайваста такмил дода шуда, дар он санадҳои меъёрии ҳуқуқии соҳаи андоз ва номгуӣ хизматрасониҳо ба андозсупорандагон ҷойгир карда шудаанд.

Барои андозсупорандагоне, ки имконияти дастрасӣ ба интернет ё имконият ва малакаи кофӣ ба тариқи электронӣ пешниҳод намудани эълומияҳои андозро надоранд, дар биноҳои нозироти андози якҷанд шахру ноҳияҳо утоқҳои алоҳида — терминалҳо ҷиҳати пешниҳоди эълומияҳо дар шакли электронӣ ҷудо гардида, бо компютерҳо муҷаҳҳаз карда шудаанд.

Портالي хизматрасониҳои электрони андозӣ васеъ карда шуда, аини замон барои андозсупорандагон 63 адад модулҳои хизматрасонӣ ба роҳ монда шудаанд ва қариб 145 ҳазор субъектҳои хоҷагидор эълумияҳои андозии худро тариқи электронӣ пешниҳод менамоянд ва пардохти маблағҳои андоз тавассути кортҳои бонкӣ ба таври ғайринақдӣ роҳандозӣ гардидааст. Истифодаи ин имконият ба сода ва осон намудани иҷрои уҳдадориҳои андозӣ аз ҷониби субъектҳои хоҷагидор мусоидат менамояд.

Пешниҳоди ҳисоботи электрони оморӣ. Аини замон зиёда аз 30 намуди шакли ҳисоботи оморӣ пурра ба низомии электронӣ ворид карда шудааст, ки ҷараёни ҳисоботсупорӣ соҳибкорону сармоягузoronро ба таври назаррас осон мегардонад (www.stat.tj).

Ҷорӣ гардидани низомии равониди электронӣ. Аз соли 2014 дар Тоҷикистон портали интернетӣ барои судури равониди электронӣ “e-Visa” (www.evisa.tj) ба кор шурӯъ намуд, ки дар миқёси Осиёи Марказӣ таҷрибаи аввалин ба шумор меравад. Роҳандозии низомии макзур ба меҳмонону сайёҳон ва сармоягузoronи хориҷӣ имконият фароҳам овард, ки барои ворид шудани ба кишвар дархости электрониро хонапурӣ карда, бидуни ҳозир шудани ба муассисаҳои консулии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар хориҷи кишвар равониди электрониро дар речаи мустақим ба даст оранд.

Хизматрасониҳои электрони бонкӣ (www.nbt.tj). Бо мақсади зиёд намудани ҳиссаи ҳисоббаробаркуниҳои ғайринақдӣ дар муомилоти пулии кишвар тадбирҳои муҳим амалӣ карда шуданд.

Аини замон пардохти якҷанд хизматрасониҳои пулакии давлатӣ, аз ҷумла ҳаққи истифодаи қувваи барқ, об, хизматрасониҳои коммуналӣ, нақлиёти ҷамъиятӣ, бозрасии давлатии автомобилӣ, тандурустӣ, алоқаи телефони шахрӣ, идораҳои нотариалии шаҳри Душанбе ва ноҳияҳои он, маблағҳои андоз ва дигар хизматрасониҳои давлатӣ тавассути воситаҳои электрони пардохтӣ ба таври ғайринақдӣ имконпазир гардидааст.

Ташкилоти қарзӣ технологияҳои муосири хизматрасониҳои фосилавии бонкӣ, аз қабилӣ бонқдории мобилӣ, интернет-банкинг, пардохтҳо тавассути QR-рамз, маблағҳои электронӣ ва дигар хизматрасониҳои муосирро бомуваффақият роҳандозӣ намуда истодаанд. Пешниҳоди “Cash back” ҷиҳати ҳавасманд гардонидани муштариён барои истифодаи пардохтҳои ғайринақдӣ ва чораҳои муосир фаъолона амалӣ гардида истодааст.

“Равзанаи ягона” барои гирифтани ҳуҷҷати иҷозатдиҳӣ дар соҳаи сохтмон. Аз соли 2019 фаъолияти Маркази “Равзанаи ягона” барои гирифтани ҳуҷҷати иҷозатдиҳӣ дар соҳаи сохтмон дар шаҳри Душанбе оғоз карда шуд. Бо ҷорӣ гардидани низоми мазкур субъектҳои соҳибкорӣ метавонанд барои гирифтани иҷозат тариқи речаи онлайн аризаи худро дар сомонаи www.memori.tj пешниҳод намоянд.

Дар сомонаи мазкур номгӯи санадҳои зарурӣ барои гирифтани ҳуҷҷатҳои иҷозатдиҳӣ барои сохтмон ва намунаи ҳуҷҷатҳо, платформа барои бақайдгирӣ ва кушодани аккаунт ва ба тариқи электронӣ пешниҳод намудани дархост барои гирифтани шартҳои техникӣ, супориши меъморӣ ва банақшагирӣ ва иҷозати сохтмон ҷойгир карда шудааст.

Ин усул ба соҳибкорон барои барканор намудани он душворихоёе, ки дар пешниҳоди ҳуҷҷатҳо ба таври хаттӣ пеш меомад, кумак менамояд. Қаблан субъектҳои соҳибкорӣ ба якҷанд мақомот ҷиҳати гирифтани ҳуҷҷатҳои иҷозатдиҳӣ мерафтанд ва механизми “Равзанаи ягона”-и иҷозати сохтмон имкон медиҳад, ки соҳибкорон 40 фоизи вақт ва хароҷоти худро сарфа намоянд.

“Равзанаи ягона” барои бақайдгирии молу мулки ғайриманқул таъсис ва фаъолият карда истодааст. Феҳристи электронии маълумот оид ба уҳдадории молу мулки ғайриманқул дар маҳзани барномаи электронии Системаи худкори бақайдгирии молу мулки ғайриманқул ташкил карда шуда, дар сомонаи www.baqaydgiri.tj дар речаи 24/7 рӯз ройгон ва мустақим дастраси ҳамаи шаҳрвандон гардонидани шудааст. Аз 4 март соли 2020 маҳзани электронии геопортал дар сомонаи www.geoportal.tj дар ҳудуди шаҳри Душанбе пурра ба истифода дода шудааст.

“Равзанаи ягона” барои пайвастшавӣ ба шабакаҳои барқӣ. Аз оғози соли 2020 омода ва пешниҳоди шартҳои техникӣ барои пайвастшавӣ ба шабакаҳои барқӣ бо риюяи талаботи “Равзанаи ягона” дар муҳлати муқарраршуда дар сомонаи www.dges.tj дар речаи онлайн имконпазир гаштааст. Иттилооти зарурӣ оид ба тартиб ва расмиёти гирифтани шартҳои техникӣ барои пайвастшавӣ ба шабакаҳои барқӣ дар сомонаи мазкур дастраси аҳоли мебошад. Баррасии ариза (дархост)-и шаҳрвандон, муроҷиат ба “Равзанаи ягона” барои пайвастшавии иншоот ба шабакаҳои барқӣ ва пешниҳоди шартҳои техникӣ ба муроҷиаткунанда дар муҳлати муайянгардида таъмин карда мешавад.

“Равзанаи ягона”-и барасмиятдарории амалиёти содиротӣ, воридотӣ ва транзитӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон www.swcustoms.tj аз 1 сентябри соли 2020 мавриди истифодаи расмӣ қарор дода шуд. Ин низом ва гузариш аз шакли коғазӣ ба электронии мубодилаи ҳуҷҷатҳои расмӣ қадами навбатӣ барои содаву шаффоф намудани расмиёти марбут ба танзими савдои хориҷӣ ва хизматрасонии давлатӣ маҳсуб ёфта, ба зиёд шудани гардиши тиҷорати хориҷӣ ва беҳсозии фазои соҳибкорӣ мусоидат мекунад. Низоми мазкур дар минтақаи Осиёи Марказӣ нахустин таҷрибаи гузаштан ба усули электронӣ дар самти тиҷорати беруна маҳсуб меёбад ва самаранок роҳандозӣ гардида истодааст.

Портали электронии тиҷорати беруна. Портали электронии тиҷорати беруна www.tajtrade.tj таҳия карда шуд, ки дар он тамоми маълумоти зарурӣ оид ба расмиёт, ҳуҷҷатҳои зарурӣ барои содирот ва воридоти намудҳои муайяни молу

хизматрасонӣ бо нишондоди маблағи расмӣ ва вақти зарурӣ барои анҷом додани расмиёт пешниҳод карда мешавад. Моҳият ва муҳтавои портали савдои Тоҷикистон маҳзани иттилоот оид ба расмиёти воридотӣ ва содиротӣ мебошад. Портали савдои Тоҷикистон барои соҳибкорони ватанӣ ва сармоягузoron имконияти дастрас намудани иттилоот вобаста ба расмиёт ва ҳуҷҷатгузории содирот ва воридоти молро фароҳам овардааст, ки вақт ва хароҷоти соҳибкорон сарфа мегардад. Дар портали мазкур ба таври сода ва фаҳмо ҳамаи ҳуҷҷатҳо (иҷозатномаҳо ва сертификатҳои зарурӣ ва ғайра) барои анҷоми расмиёт нишон дода мешаванд.

Портали B2B. Бо мақсади тавсеа ва рушди робитаҳои тиҷоратӣ байни соҳибкорону сармоягузoron дохилию хориҷӣ, бизнес-портали B2B www.b2b.tj фаъолият менамояд. Дар портали мазкур маълумоти мушаххаси субъектҳои соҳибкорӣ, номгӯи лоиҳаҳои сармоягузорӣ, роҳнамои тиҷоратӣ, платформа барои фурӯши мол ва хизматрасонӣ, васеъ намудани содирот ва ҷалби сармоягузории мустақим ҷойгир карда шудааст.

Низоми содиркунандагони бақайдгирифташудаи Иттиҳоди Аврупо RES (Registered Exporter System) дар Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷорӣ карда шуда, тибқи тартиби муқарраргардида субъектҳои содироткунандае, ки ба Иттиҳоди Аврупо молу маҳсулот содирот мекунанд, ба низоми мазкур гузаронида шуданд. Роҳандозии ин низоми (www.export.tj) ба содагардонии расмиёти савдо, кам кардани вақт ва хароҷоти содироткунандагон мусоидат намуда, айни замон қоидаҳои пешбурди кори он таҳия ва мавриди қорбарӣ қарор гирифтаанд.

Апостилгузорӣ/Таъйиди ҳуҷҷатҳо. Апостил (аз калимаи фаронсавӣ Apostille), — шакли пуркунии стандартикунонидашудаи байналмилалии идоракунӣ доир ба қонунигардонии ҳуҷҷат барои пешниҳод дар қаламрави мамлакатҳои аъзои Конвенсияи Гаага доир ба Апостил мебошад. Апостил, аслияти имзо, мӯҳр ё штампҳои ҳуҷҷати расмиро тасдиқ ва ба ҳуҷҷатҳои асли, инчунин нусхаҳои ҳуҷҷатҳо гузошта мешавад.

Ёдовар бояд шуд, ки Ҷумҳурии Тоҷикистон “Конвенсияи Гаага (Конвенсияи Апостил) оид ба бекор намудани легализатсияи ҳуҷҷатҳои расмӣ хориҷӣ аз соли 1961”-ро соли 2015 ба тасвиб расонида, пешниҳоди маълумот ва хизматрасонии апостилгузорӣ/таъйиди ҳуҷҷатҳо тавассути портали <https://www.consular.tj/apostilirovanie.aspx>, <http://apostille.tj/tj.aspx> ва <https://www.adliya.tj/tj/apostol> пешниҳод карда мешавад.

Тибқи муқаррароти Конвенсия, ҳуҷҷатҳои сармоягузoron хориҷӣ дар Тоҷикистон ва ҳуҷҷатҳои соҳибкорони Тоҷикистон дар кишварҳои хориҷии ба Конвенсия шомилшуда бе расмиёти дохилӣ эътироф карда мешаванд. Ин барои сарфа намудани вақту маблағ ва содагардонии ҷараёни барасмиятдарории ҳуҷҷатҳои сармоягузoron хориҷӣ ва соҳибкорони ватанӣ ҳангоми сармоягузорӣ ё фаъолияти соҳибкории онҳо дар хориҷи кишвар кумак менамояд.

Феҳристи ягонаи давлатии уҳдадорихои гаравӣ <http://www.fehrist.tj/Content.aspx?page=main>. Феҳристи ягонаи давлатии уҳдадорихои гаравӣ – ин манбаи иттилоотии маълумоти уҳдадорихои гаравҳост, ки дар мақомоти дахлдори адлия оид ба бақайдгирии шартномаҳои гарав таъсис ва пеш бурда мешавад. Мақоми бақайдгиранда воситаҳои электрониро барои дохил намудани маълумот оид ба хабарномаҳои гаравӣ, инчунин бо мақсади ҷустуҷӯи онҳо таъмин мекунад. Маҳзани маълумоти Феҳристи ягонаи давлатӣ дорои маълумоти расмӣ мебошад. Хабарномаи гаравӣ аз лаҳзаи қайди воридшавии он ба мақоми бақайдгиранда пешниҳодшуда ба ҳисоб меравад.

Дар маҷмӯъ, вобаста ба таҳаввулоти босуръати ҷаҳони имрӯза ва таъсири онҳо минбаъд низ ислоҳот ҷиҳати тақвияти раванди рақамикунони соҳаҳои иқтисодиву иҷтимоӣ, дастрасии молиявӣ дастгирии соҳибкорӣ, ҷоринамоии босуръати

технологияҳои нави пешрафта ва истифодаи дурусти онҳо густариш ёфта, рақобатнокии миллиро дар асри XXI муайян менамояд.